

mogu se upotrebljavati za razne svrhe. Među humanoidima valja razlikovati one koji su nalik na muškarca i na ženu. Humanoidi nalik na muškarca su androidi. Robot nalik na ženu je, kao što je rečeno, *ginolda*.

DJELOTOVORNO I UČINKOVITO – S TEHNOLOŠKIM SE NAZIVLJEM NE MOŽE LICITIRATI

ospođe Lana Hudeček i Milica Mihaljević u Jeziku broj 4., godište 59. nastupile kao kamikaze:¹ samo se u samoubilačkom pokušaju obrane nečega što je neobranljivo može engleski naziv *efficient* prevesti u hrvatski jezik nazivom *optimalan* – da bi se za engleski naziv *effective* zadržao hrvatski naziv *učinkovit*. Naslućujem da je to obrana „tehnologa“ koji je za hrvatsko izdanje ISO norma pogrešno preveo oba engleska naziva *effective* i *efficient* time što je za engleski naziv *effective* upotrijebio hrvatski naziv *učinkovit*. Ali bi to mogla biti i obrana Anićeve rječnika u odnosu prema Šonjinu, jer je Anić bez rezerve prikazao da su nazivi *djelotvoran* i *učinkovit* sinonimi, dok je Šonje s rezervom utvrdio da se ta dva naziva tek razgovorno izjednačavaju.

Gospođe predlažu da se za pojam koji Englezi nazivaju *efficiency* u hrvatskom jeziku uvede naziv *optimalnost*. Čovjek može biti učinkovit (*efficient*), ali ne znam što bi to značilo da je optimalan. Naziv *optimalno* ustaljeni je naziv za vrlo važan tehnološki pojam i ne može se njime olako licitirati. No to zahtijeva posebnu raspravu, koja će se, očekujem, dogoditi u Jeziku.

Razvoj društva traži uvijek i nova jezična rješenja. Jedno od njih je i *ginolda*, naziv za humanoida nalik na žensko ljudsko biće.

Igor Čatić

U pojmovnom razlučivanju naziva *učinkovit* i *djelotvoran* potrebno je razabrati razliku između temeljnih pojmova s nazivima *činidba* i *tvorba*. To su dva pojma bez kojih ne može ne samo filozofija, nego ni znanost u cjelini (tehnologija je dio te znanosti), što bi moralo značiti da bez ta dva pojma ne može ni „opći jezik“ koji gospođe profesionalno njeguju. Zašto u Hrvatskoj „opći jezik“ to razlučivanje nije uspostavio, bit će predmet najavljene rasprave. Za sada mi se čini dovoljnim izvesti samo jedan zaključak:

Ako su u hrvatskom „općem jeziku“ nazivi *činidba* i *tvorba* sinonimi tada su sinonimi i nazivi *učinkovit* i *djelotvoran*. Ali *činidba* i *tvorba* ne mogu biti sinonimi, a ako ipak jesu, ne mogu takvima i ostatati. Nazivi *učinkovit* i *djelotvoran*, koji prema tome nisu sinonimi, označavaju dva pojma koji se u engleskom jeziku nazivaju (istim redoslijedom) *efficient* i *effective*.

Gospođe su napisale, također, „Posve je nejasna autorova napomena o citiranju literature i drugih dokumenata iz komunističkoga razdoblja, jer su svi analizirani izvori (Anićev, Šonjin i Bujasov rječnik te ISO norme) objavljeni nakon 1991. godine.“ Pa zar gospođe misle da u lingvistici i normizaciji u Hrvatskoj ima ičega što nije iz komunističkog razdoblja, premda je objavljeno nakon 1991. godine?

Zvonimir Radić

¹ Hudeček, L. i M. Mihaljević, 2012., Napomena uz djelotvorno i učinkovito, Jezik, god. 59., br. 4., str. 153.